

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum intentio sit actus voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

te proprie secundum intellectum, cuius est recipere aliquid per modum intentionis, & non scdm esse nature. vnde intellectus mouet uoluntatem p modum quo finis mouere dicitur, in quantum si præconcepit rationem finis, & eam uoluntati proponit; sed mouere per modum cause agentis est uoluntatis & non intellectus, eo quod uoluntas comparatur ad res secundum quod in seipsis sunt, intellectus autem comparatur ad res secundum quod sunt per modum spiritualem in anima. Agere aut & moueri cõuenit reb. secundum esse proprium, quo in seipsis subsistunt, & non secundum qd sũt in anima per modum intentionis. Calor. n. in anima non calefacit; sed in igne. & sic comparatio uoluntatis ad res est secundum quod cõpetit eis motus, non autem comparatio intellectus. & præterea actus uoluntatis est quedam inclinatio in aliquid, non autem actus intellectus. Inclinatio autem est dispositio mouentis secundum quod efficiens mouet. usũ patet quod uoluntas hẽt mouere per modum cause agentis & non intellectus. potentis autem anime superioribus, ex hoc quod in materiales sunt, cõpetit quod reflectantur super seipsas. vnde tam uoluntas quam intellectus reflectuntur super se, & unũ super alterum, & super essentiã anime, & super omnes eius uires. Intellectus enim intelligit se, & uoluntatem & essentiã anime & omnes anime uires. & similiter uoluntas uult se uelle, & intellectum intelligere, & uult essentiã anime, & sic de aliis. Cum aut aliqua potentia super aliã fertur comparatur ad eam secundum suam proprietatem, sicut intellectus cum intelligit uoluntatem uelle accipit in seipso rõnem uolendi. vnde & ipsa uoluntas, cum fertur super potentias aĩe fertur in eas, ut in res quasdam, quib. conuenit motus & operatio, & inclinatur vnãquamq; in propria operatione, & sic nõ solũ res exteriores mouet uoluntas per modum cãe agentis; sed et ipsas anime uires.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod cum in reflexione sit quedam similitudo motus circularis, in quo est ultimum motus quod primo eratur principium, oportet, sic dicere in reflexione, ut illud quod primo eratur prius, secundo fiat posterius. & itõ quamuis intellectus sit prior uoluntate simpliciter: tamen per flexionem efficitur uoluntate posterior, & sic uoluntas intellectum mouere potest.

Ad II. Dicendum, quod non est procedere in infinitum: stat. n. in appetitu naturali, quo inclinatur intellectus in suum actum.

Ad III. dicendum, quod ratio illa ostendit, qd intellectus mouet per modum finis: hoc. n. modo se habet bonum apprehensum ad uoluntatem.

Ad IIII. dicendum, quod imperium est, & uoluntatis & rationis quantum ad diuersa: uoluntatis quidem secundum quod imperium inclinationem quandam importat, rationis uero secundum quod hęc inclinatio distribuitur & ordinatur, ut exequenda per hunc, uel per illum.

Ad V. dicendum, quod quãuis quelibet potẽtia præminet alteri in hoc, qd est proprium sibi: sicut tactus perfectius cõparat ad calorem quem sentit per se, quam uisus qui sentit ipsum per accidens, & similiter intellectus cõpletius cõparatur ad uerum quam uoluntas, & uoluntas pfectius cõparatur ad bonum qd est in reb. quam intellectus: unde quãuis intellectus simpliciter sit nobilior uoluntate ad minus respectu aliquarum rerum: tamen secundũ rationem mouendi, quẽ cõpetit uoluntati ex rõne propria obiecti, uoluntas nobilior inuenitur.

ARTICVLVS XIII.
 Verum intentio sit actus uoluntatis, uel intellectus.
TERTIO DECIMO queritur, utrum intentio sit actus uoluntatis. & uidetur quod non: quia super illud Luc. II. Lucerna corporis tui est oculus tuus. glo. I. intentio: sed oculus in anima est uel intellectus. ergo intentio pertinet ad rationem uel intellectum, & non ad uoluntatem. Sed dicendum, quod erat uoluntatis in ordine ad rationem, & pro tanto oculo comparatur.

¶ 2 Sed contra, Actus superioris & prioris potẽtiẽ non dependet ab actu posterioris: sed uoluntas est prior intellectu in agẽdo; quia uoluntas mouet intellectum, ut dictum est. ergo actus uoluntatis non dependet a ratione. si ergo intentio est actus uoluntatis, nullo modo ad rationem pertinet.

¶ 3 Sed dicendum, quod secundum hoc actus uoluntatis dependet a ratione in quantum ad uolentiam præexigitur cognitio uoliti, & sic intentio quãuis sit actus uoluntatis, est aliquo modo rationis.

¶ 3 Sed contra, Nullus actus uoluntatis est, qui cognitionem non præexigat. ergo secundum hoc nullus actus deberet attribui simpliciter uoluntati, nec uelle, nec amare: sed uoluntati & rationi simul, quod est falsum. ergo, & prius. I. quod intentio sit actus uoluntatis.

¶ 4 Præter. Ipsum nomen intentionis importat rationem in finem: sed referre aliquid in finem pertinet ad rationem. ergo intentio est rõ. Sed dicendum, quod in intentione non solum est relatio in finem, sed actus uoluntatis, qui refertur in finem. & uerumque per nomen intentionis significatur.

¶ 5 Sed contra, Actus ille relationis in finem potest eternari, ut materiale formali: sed magis denotatur aliquid a formali quam a materiali. ergo intentio magis denominatur ab eo, quod est rõnis quã ab eo quod est uoluntatis, & sic magis debet poni actus rationis quam uoluntatis.

¶ 6 Præter. Sicut primus motor dirigit totã naturã, ita ratio dirigit uoluntatem: sed intentio in rebus naturalibus magis proprie attribuitur primo motori, qui est rõnis, quam in rebus naturalibus, cum res naturales nõ dicantur aliquid intendere, nisi secundum quod sunt dirigitẽ a primo motore. ergo & intentio magis debet attribui intentioni rationi, quam uoluntati.

¶ 7 Præter. Intentio proprie loquendo, nõ est nisi cognoscentis: sed uoluntas non est cognoscentis. ergo intentio non est uoluntatis.

¶ 8 Præter. Eorum quã nullo modo sunt unũ, non potest esse actus vnus: sed uoluntas & rõ nullo modo sunt unum. cum ad diuersa genera potentiarum anime pertineant, uoluntas. n. est in appetitu, sed ratio in intellectu. ergo ratio & uoluntas non possunt habere vnũ actum, & ita si intentio est actus rationis aliquo modo, non erit actus uoluntatis.

¶ 9 Præter. Voluntas secundum phil. in 3. Eth. est finis tantum: sed finis est vnus tantum in vno ordine. ergo uoluntas secundum suum actum comparatur tantum ad vnũ: sed ubi est vnus tantum, ibi non est ordo. cum ergo intentio ordinem importet, uidetur quod nullo modo sit uoluntatis.

¶ 10 Præter. Intentio nihil aliud esse uult, quam directio uoluntatis in vltimum finem: sed dirigere uoluntatem est rõnis. ergo intentio ad rõnem pertinet.

¶ 11 Præter. Sicut in pueritate peccati error est rõnis, cõtemptus irascibilis, inordinatio uoluntatis cõcupiscibilis, ita e contrario in reformatione rõnis fides est rõnis, spes irascibilis, charitas cõcupiscibilis: sed fides secundum Aug. est quã intentionem dirigit.

